

MIŠKO GENETINIŲ IŠTEKLIŲ, SĖKLŲ IR SODMENŲ TARNYBA

2009-ųjų METŲ VEIKLOS PLANAS

1. Aplinkos ir išteklių analizė

Miško genetinių išteklių, sėklų ir sodmenų tarnyba (toliau – Tarnyba) yra Aplinkos ministerijai pavaldi institucija, vykdanči įstatymais ir kitais teisės aktais jai pavestas funkcijas.

Aplinka. Lietuva įgyvendina ES miškų ūkio strategiją, išdėstyta 1998 m. gruodžio 15 d. Tarybos rezoliucijoje, kuri įpareigoja atkuriant ir įveisiant miškus vadovautis tvariu ir subalansuotu miškų tvarkymu, tai pat tarptautinius šalies įsipareigojimus išsaugoti biologinę ir genetinę įvairovę, (Biologinės įvairovės konvencija, Strasbūro „Miško genetinių išteklių apsauga“ ir Helsinkio „Bendrosios Europos miškų bioįvairovės išsaugojimo kryptys“ konferencijų rezoliucijos), Tarybos direktyvos 1999/105/EB dėl prekybos miško dauginamąja medžiaga reikalavimus, Europos miško genetinių išteklių išsaugojimo programą EUFORGEN, ir šalies miškingumo didinimo programą. Šiame kontekste aplinkos ministro 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-627 patvirtintas Lietuvos miškų ūkio ir jos įgyvendinimo strategijos veiksmų ir priemonių planas 2007 – 2010 m., kuriame numatyti miškų ūkio plėtros strateginiai tikslai. Vieną iš šių tikslų „Miško išteklių išsaugojimas ir gausinimas“ įgyvendina Tarnyba.

Tarnybos pagrindinės veiklos gairės ir uždaviniai apibrėžti aplinkos ministro 2003 m. kovo 7 d. įsakymu Nr. 110 patvirtintoje Miško genetinių išteklių išsaugojimo ir selekcijos plėtros programoje, taip pat 2009 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. D1-27 patvirtintuose Miško genetinių išteklių išsaugojimo ir selekcijos plėtros programos įgyvendinimo priemonėse 2009 m.

Pasaulyje vykstantys globaliniai klimato pokyčiai kelia didžiulį pavojų miško ekosistemų ir populiacijų tvarumui. Su klimato šiltėjimu susijęs natūralių procesų išsibalansavimas (šalnos, sausras, audros, šiltos žiemos ir kt.) intensyvina natūraliąją atranką, genetinės struktūros populiacijose pokyčius neigiama linkme. Todėl atskirų miško populiacijų ir net rūšių išlikimas žymia dalimi priklauso ir nuo mūsų pastangų kaupiant miško genetinius išteklius ir išlaikant jų genetinę struktūrą.

Ištekliai. Organizacinė struktūra. Tarnyboje yra 2 skyriai: Miško genetinių išteklių ir Miško sėklų ir sodmenų kokybės.

Teisinė bazė. Tarnybos vykdomos funkcijos apibrėžiamos jos nuostatuose. Veikla vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais ir kitais teisės aktais.

Finansiniai ištekliai. Tarnyba yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš valstybės biudžeto ir kitų šaltinių.

Žmogiškieji ištekliai. Tarnyboje nustatytas didžiausias leistinas valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičius – 18. 2008 m. dirbo 11 valstybės tarnautojų ir 7 darbuotojai pagal darbo sutartis. 13 darbuotojų turi aukštąjį išsilavinimą, iš jų: 1 mokslų daktaras, 1 doktorantas, 2 magistras.

2. Įstaigos misija

Užtikrinti miško genetinių išteklių kaupimą ir išsaugojimą, atsparių ir produktyvių miškų atkūrimą ir įveisimą, vykdyti miško dauginamosios medžiagos kilmės ir kokybės, auginimo bei naudojimo valstybinę kontrolę

Įstaigos strateginis tikslas

Išsaugoti miško genetinius išteklius, kaip svarbiausią biologinės įvairovės grandį ir plėtoti miško selekciją, siekiant padidinti miškų stabilumą, atsparumą ir produktyvumą

3. Asignavimų valdytojo vadovaujamos institucijos, prie kurios strateginio veiklos plano įgyvendinimo prisideda įstaiga, pavadinimas Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir jos strateginio veiklos plano elementai:

3.1. strateginio tikslo pavadinimas

užtikrinti racionalų gamtos išteklių (įskaitant miškus) naudojimą ir tolesnį jų gausinimą, išsaugoti biologinę įvairovę, gamtos paveldo vertybes, kraštovaizdžio savitumą (kodas – 02)

3.2. programos pavadinimas

Specialioji Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programa (kodas – 02.82)

3.3. programos tikslo pavadinimas

užtikrinti išteklius tausojančią miškų ūkio plėtrą (kodas – 02.82.01)

3.4. programos uždavinio pavadinimas

užtikrinti gerą Lietuvos miškų būklę, racionalų miško išteklių naudojimą ir visuomenės informavimą apie darnią miškų ūkio plėtrą (kodas – 02.82.01.01)

3.5. programos priemonės pavadinimas

vykdyti miškų priežiūrą, miškų inventorizaciją ir apskaitą, konsultuoti privačių miškų savininkus, skatinti taikomąjį miško mokslą, vykdyti darnios miškų ūkio plėtros propagandą ir informuoti visuomenę apie miškų būklę (kodas – 02.82.01.01.02)

4. Įstaigos vykdomos priemonės įgyvendinimo aprašymas

Tarnyba numato atlikti miško genetinių išteklių monitoringą 5 miškų urėdijose, vykdyti miško genetinių išteklių apskaitą, vesti Lietuvos miško sėklinės bazės sąvadą, atrinkti naujus rinktinius medžius, teikti rekomendacijas dėl ūkinių priemonių taikymo esamų objektų savaiminiam atsikūrimui, formuojant įvairiamžę medynų struktūrą, organizuoti išnykimo ribą pasiekusių miško populiacijų (uosio) perkėlimą *ex situ*, kaupti vertingų sėklinės bazės objektų pavyzdžius į Miško genų banką, plėsti selekcinę sėklininkystę: įvertinti ir atrinkti naujus sėklinius medynus, veisti naujas miško sėklines plantacijas, bandomuosius želdinius, atlikti jų įvertinimus, atlikti miško selekcinų grupių nustatymo kontrolę, vykdyti miško dauginamosios medžiagos kontrolę, atliekant juridinių ir fizinių asmenų veiklos patikrinimus, tirti sėjamasias sėklų savybes, išduoti kokybės ir kilmės pažymą, vykdyti sėklų derliaus ir fenologinių stebėjimų apskaitą, koordinuoti prekybą miško dauginamąja medžiaga su užsieniu ir šalies viduje, dalyvauti tarptautinėse programose EUFORGEN, FGN (Field Genetic Network), SNS (Tree Seeds Research Network), keistis informacija apie savo veiklą su užsienio analogiškom institucijom ir teikti reikalingus duomenis šalies plačiajai visuomenei.

METINIO VEIKLOS PLANO PRIEDAI

1 lentelė. 2009-ųjų metų veiksmų planas

2 lentelė. Vertinimo kriterijų (rodiklių) suvestinė (2009-iesiems metams)

Viršrinkas

Kęstutis Česnavičius

2009-03-

1 LENTELĖ. 2009-ųjų METŲ VEIKSMŲ PLANAS

Priemonės pavadinimas ir jos kodas	Įstaigos veiksmo pavadinimas	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo terminai	Asignavimai (tūkst. litų)
Asignavimų valdytojo vadovaujamos institucijos atitinkamos programos pavadinimas Specialioji bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programa				
Vykdyti miškų priežiūrą, miškų inventurizaciją ir apskaitą, konsultuoti privačių miškų savininkus, skatinti taikomąjį miško mokslą, vykdyti darnios miškų ūkio plėtros propagandą ir informuoti visuomenę apie miškų būklę (kodas - 02.82.01.01.02)	<p><i>1. Miško genetinių išteklių išsaugojimas:</i></p> <p>1.1. miško genetinių išteklių inventorizavimas</p> <p>1.2. miško sėklinės bazės apskaita</p> <p>1.3. rinktinių medžių atranka</p> <p>1.4. sėklinių medynų atranka</p> <p>1.5. bekočio ažuolo sėjinukų inventorizavimas</p> <p>1.6. uosio sėklų surinkimas populiacijos perkėlimui į Miško genų banką</p> <p>1.7. dalyvavimas su miško genetinių išteklių išsaugojimu susijusioje tarptautinėje programoje EUFORGEN</p>	V. Kundrotas	01.01 – 12.31	295,4
	<p><i>2. Miško selekcijos plėtra:</i></p> <p>2.1. selekcinio beržo želdinių įveisimas</p> <p>2.2. beržo bandomųjų želdinių įveisimas</p> <p>2.3. selekcinis pušies bandomųjų želdinių įvertinimas</p> <p>2.4. eglės bandomųjų želdinių inventorizavimas</p> <p>2.5. miško sėklinių plantacijų įveisimas</p> <p>2.6. sėklinių medynų atranka</p> <p>2.7. medynų selekcinčių grupių nustatymo kontrolė</p> <p>2.8. senųjų eglės ir pušies miško sėklinių plantacijų ūkinio perspektyvumo įvertinimas</p>	V. Verbyla, V. Statkus	04.01 – 10.30	403,8

2 LENTELĖ. VERTINIMO KRITERIJŲ (RODIKLIŲ) SUVESTINĖ (2009-iesiems metams)

Programos elementai	Vertinimo kriterijai (rodikliai)	Vertinimo kriterijaus (rodiklio) reikšmė
Asignavimų valdytojo vadovaujamos institucijos atitinkamos programos pavadinimas Specialioji Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programa		
Programos tikslas - užtikrinti išteklius tausojančią miškų ūkio plėtrą	Rezultato kriterijus: 1. Padidintas šalies miškingumas palyginus su praėjusiais metais (proc.)	0,1
Programos uždavinys - užtikrinti gerą Lietuvos miškų būklę, racionalų miško išteklių naudojimą ir visuomenės informavimą apie darnią miškų ūkio plėtrą	Produkto kriterijus: 1. Miškų ūkį aptarnaujančių biudžetinių organizacijų vykdomų kalendoriniams metams patvirtintų programų įvykdymas (proc.)	100
Programos priemonė - vykdyti miškų priežiūrą, miškų inventorizaciją ir apskaitą, konsultuoti privačių miškų savininkus, skatinti taikomąjį miško mokslą, vykdyti darnios miškų ūkio plėtros propagandą ir informuoti visuomenę apie miškų būklę	Veiksmų atlikimo rodikliai:	
1. Miško genetinių išteklių inventorizavimas	1. Inventorizuota miško genetinių išteklių miškų urėdijose (miškų urėdijų sk.)	5
2. Miško sėklinės bazės apskaita	2. Sudarytas miško sėklinės bazės sąvadas ir pateiktas suinteresuotoms institucijoms (vnt.)	6
3. Rinktinių medžių atranka	3. Įvertinta ir išskirta rinktinių medžių (vnt.)	120
4. Sėklinių medynų atranka	4. Pagal sėklinių medynų atrankos kriterijus įvertinta ir aprobuota naujų medynų (vnt.)	3
5. Bekočio ažuolo sėjinukų inventorizavimas	5.1. Įvertinta bekočio ažuolo sėjinukų adaptacija (vnt.) 5.2 Miškų urėdijų, kuriose įvertinta bekočio ažuolo sėjinukų adaptacija, skaičius (vnt.)	13000 2
6. Uosio sėklų surinkimas populiacijos perkėlimui į Miško genų banką	6. Surinkta nuo rinktinių medžių uosio sėklų pavyzdžių (vnt.)	40
7. Dalyvavimas su miško genetinių išteklių išsaugojimu susijusioje tarptautinėje programoje EUFORGEN	7. Dalyvauti šių darbo grupių posėdžiuose: lapuočius sudarančių medynų, Europos miškų genetinių išteklių tinklo ir nacionalinių koordinatorių (vnt.)	3
8. Selekcinio beržo želdinių įveisimas	8.1. Pasodinti selekcinio beržo bandomieji želdiniai (tūkst. vnt.) 8.2. Miškų urėdijų, kuriose pasodinti selekcinio beržo bandomieji	261 25

Programos elementai	Vertinimo kriterijai (rodikliai)	Vertinimo kriterijaus (rodiklio) reikšmė
9. Beržo bandomųjų želdinių įveisimas	želdiniai, skaičius (vnt.) 9.1. Įveista beržo bandomųjų želdinių (ha) 9.2. Miškų urėdijų, kuriose įveisti beržo bandomieji želdiniai, skaičius (vnt.)	6 2
10. Selekcinis pušies bandomųjų želdinių įvertinimas	10. Įvertinti pušies bandomųjų želdinių biometriniai rodikliai (plotas, ha)	1,5
11. Eglės bandomųjų želdinių inventorizavimas	11.1. Įvertinta eglės bandomųjų želdinių būklė ir prigijimas (ha) 11.2. Urėdijų, kuriose įvertinta eglės bandomųjų želdinių būklė ir prigijimas, skaičius (vnt.)	8,6 3
12. Miško sėklinių plantacijų įveisimas	12.1. Paruošta sėklinių plantacijų įveisimo projektų (vnt.) 12.2. Įveista sėklinių plantacijų (ha)	11 27
13. Medynų selekcinųjų grupių nustatymo kontrolė	13. Įvertintas selekcinųjų grupių nustatymo tikslumas taksuojamuose miško sklypuose (ha)	300
14. Senųjų eglės ir pušies miško sėklinių plantacijų perspektyvumo įvertinimas	14. Paruošta rekomendacijų dėl senųjų eglės ir pušies miško sėklinių plantacijų ūkinio perspektyvumo (vnt.)	3
15. Medžių ir krūmų sėklų kokybės tyrimas	15. Iširta medžių ir krūmų sėklų bandinių (vnt.)	1400
16. Miško dauginamosios medžiagos kilmės ir kokybės įvertinimas	16. Išduota miško dauginamosios medžiagos kilmės sertifikatų ir miško dauginamosios medžiagos kokybės pažymų (vnt.)	800
17. Miško dauginamosios medžiagos tiekėjų veiklos patikrinimas	17. Atlikta miško dauginamosios medžiagos tiekėjų kompleksinių ir operatyvių patikrinimų (vnt.)	35

Viršininkas

Kęstutis Česnavičius
2009-03-